

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Oslo, 01/09/2003

Høringsuttalelse NOU 2003:14

Innledning

Bellona viser til høringsbrev datert 7. juli d.å. Miljøstiftelsen Bellona ønsker å komme med enkelte bemerkninger til Planlovutvalgets forslag, jfr. NOU 2003:14. Bellonas kommentarer retter seg i det vesentlige mot forslaget om begrensninger i klageretten.

Planlovutvalget vil begrense klageretten i forbindelse med byggesaker. Årsaken er at klagene forsinket utbyggingsprosesser og dermed koster samfunnet store beløp. Bellona har forståelse for synspunktet, men ønsker likevel å poengtere at klagerett er en meget viktig rettssikkerhetsgaranti. Det er derfor viktig at ikke klageretten innskrenkes i for stor grad.

Demokratiske rettigheter

Bellona er bekymret for at Planlovutvalgets forslag i § 1-15 annet ledd, annet punktum, om innskrenkning i klageretten, kan medføre en sterk begrensning av naboers og andres demokratiske rettigheter på byggesaksområdet. Retten til å klage over beslutninger er en av demokratiets viktigste rettssikkerhetsgarantier.

Lokaldemokrati

Utvalget henviser til at den lokale selvråderetten i kommunal planlegging skal styrkes. Lokaldemokrati ved at kommunale organer tillegges beslutningsmyndighet, er imidlertid ikke udelt positivt. Gjennom sitt miljøarbeid over mange år, har Bellona utallige eksempler på at den kommunale dømmekraft kan svikte i utbyggingsaker. Vi ser ofte at kommunen regulerer eller gir tillatelser som etter vårt syn ikke er i tråd med lovens intensjoner. Et eksempel er dispensasjonssaker i 100-metersbelte langs sjø og vassdrag. Kommunene gir slik vi ser det for mange dispensasjoner, slik at resultatet blir en nedbygging av strandsonen. I slike tilfeller har klageretten en meget viktig funksjon i forhold til legalitetskontroll av kommunens vedtak, ved at spørsmålet avgjøres av Fylkesmannen.

Klagemulighet

I henhold til forslaget i NOU 2003:14, vil naboer og organisasjoner som Bellona heretter bare kunne klage én gang. Når en plan er vedtatt og fylkesmannen har behandlet en klage, er klagemulighetene i utgangspunktet uttømt.

Dersom forslaget om at det bare skal være adgang til å klage én gang i hver byggesak får gjennomslag, frykter Bellona at miljøinteressene vil lide. Ofte vil klagene ha forskjellig innhold avhengig av hvor langt prosessen er kommet, selv om det i og for seg hele tiden er samme sak det klages over.

I første omgang kan klagen rette seg mot at det i det hele tatt skal bygges i det aktuelle området. Dersom planen blir godkjent, vil en klage på byggetillatelsen kunne begrunnes i at det ikke er tatt tilstrekkelige miljømessige eller estetiske hensyn ved den nærmere utformingen av bygget. Dersom planlovutvalgets forslag blir vedtatt, kan denne muligheten forsvinne.

Dette er etter Bellonas mening kan dette være en uheldig løsning. Bellona mener derfor prinsipielt at § 1-15 annet ledd, annet punktum bør strykes. Etter Miljøstiftelsens syn er reglene i forvaltningsloven tilstrekkelig til å avskjære klager som bærer preg av "omkamp".

Dersom det likevel holdes fast på forslaget § 1-15 annet ledd, annet punktum, må uttrykket "forhold som er avgjort tidligere" ikke gis en for vid tolkning. Det er realiteten i den nye planen, sett i forhold til den tidligere, som er det avgjørende - ikke de formelle betegnelser. Dersom den nye planen for eksempel innebærer at et område satt av til boligformål gis en vesentlig forskjellig utnyttingsgrad enn den tidligere planen, må de som har ulemper av denne endringen, kunne påklage denne delen av vedtaket, uten hinder av § 1-15 annet ledd, annet punktum.

Økt byrde for domstolene?

En begrensning av klageretten vil kunne føre til at flere saker blir brakt inn for domstolene. Det kan spørres om det i det hele tatt blir noen stor ressursbesparelse totalt sett dersom et allerede overarbeidet domstolsapparat skal bli belastet med flere byggesaker. Da er det kanskje bedre at et flertall av sakene avgjøres administrativt gjennom klagebehandling?

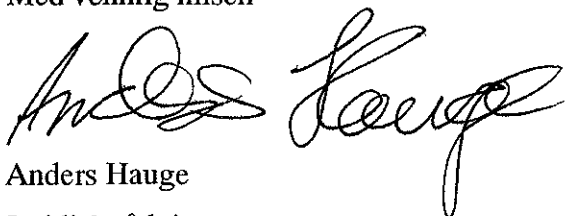
Konsekvensutredninger

Bellona ønsker å påpeke viktigheten av konsekvensutredninger for å klarlegge planers eventuelle miljøpåvirkning. Det er meget viktig at regelverket utformes slik at planer som kan medføre miljøeffekter, underlegges et krav om konsekvensutredning. Etter forslaget § 1-9 stilles det bare krav til konsekvensutredning der det er snakk om "vesentlige virkninger" for miljø og naturressurser. Miljøstiftelsen ber Planlovutvalget vurdere hvorvidt det kan inntas regler som foreskriver konsekvensutredning også utenfor de tilfellene der en plan kan sies å ha "vesentlige virkninger" i forhold til miljø, dvs. i tilfeller der miljøpåvirkningene ikke er så omfattende at de kan karakteriseres som "vesentlige".

Andre merknader

Bellona har ikke spesielle kommentarer til de øvrige bestemmelsene som høringen omfatter.

Med vennlig hilsen

Anders Hauge

Juridisk rådgiver